

Suomen Kielen Seuran vaiheita 1929—1959

NIILLO IKOLA: *Vuodet 1929—1935*¹

Jo yli puolen vuosisataa Helsingissä menestyksellisesti toimineen Kotikielen Seuran olemassaolo oli omansa johdattamaan mieleen ajatuksen vastaavanlaisen seuran perustamisesta Turkuunkin. Ehkä vielä tärkeämpänä esikuvana tämän ajatuksen toteutumiseen vaikutti syksyllä 1923 Turun yliopistoon kuuluvien ja muiden turkulaisten historianharrastajain yhdyssiteeksi perustettu, vireästi toimiva Turun Historiallinen Yhdistys. Suomen kielen tutkimista ja viljelyä harrastavan seuran perustamisesta Turkuun oli jo vuosia ennen tämän yrityksen alulle panoa ollut silloin tällöin puhetta ainakin professori Martti Rapolan ja tämän kirjoittajan kesken. Sama ajatus oli varmaan elänyt joidenkin muidenkin mielessä. Tositoiniin ryhdyttiin kuitenkin vasta 1929. Silloin oli hankkeen alullepanijain toimesta maaliskuun 18 päivänä pariissa turkulaisessa lehdessä kirjoitus "Kotikielen Seuraa vastaava yhdistys Turkuun". Siinä kehoitettiin asianharrastajia kokoontumaan seuraavana päivänä yliopistoon keskustelemaan ja päättämään, olisiko perustettava Turkuun seura, joka kokoaisi piiriinsä tšekäläiset suomen kielen ja suomalaisen kansatieteen tutkijat, opettajat ja opiskelijat ja joka ylläpitäisi äidinkielen harrastusta tällä paikkakunnalla.

¹ Tiedot Suomen Kielen Seuran toiminnasta näiltä vuosilta ovat valitettavasti puutteellisia. Seuran arkisto on melkein kokonaan joutunut hukkatelle. Säilynyt on vain seuraava arkistoaineisto: 1) 18. 10. ja 29. 11. 1932 pidettyjen kokousten pöytäkirjat ja 29. 9. 1932 pidetyn johtokunnan kokouksen pöytäkirja; 2) 15. 9. 1929, 15. 9. 1930 ja 3. 11. 1931 päättyneiden toimintavuosien tilit; 3) neljä kokousten osanottajaluetteloa ja viisi kassatositetta.

Professori Martti Rapola on historiikkia varten luovuttanut seuran ensimmäisessä kokouksessa pitämänsä avauspuheen.

Muut historiikin sisältämät tiedot on saatu kirjoittajan omista muistiinpanoista sekä Turun Sanomain ja Uuden Auran kokousilmoituksista ja -uutisista. On kuitenkin varmaa, että on pidetty muutamia kokouksia, joista kirjoittaja ei ole löytänyt mitään tietoja.

Suomen Kielen Seuran perustamisesta oli v:n 1929 Virittäjän 4.—5. n:osssa lyhyt tiedonanto, jossa mainittiin myös johtokunnan kokoonpano sekä keväällä 1929 pidettyjen kokousten esitelmät. Lisäksi oli samaan yhteyteen painettu seuran säännöt.

Toimituksen lisäys: Seuran johtokunta olisi kiitollinen kaikista, vähäisistäkin, seuran toimintaa koskevista lisätiedoista, joita mukana olleet tai muuten asiaa seuranneet voivat antaa.

Maaliskuun 19 päivänä 1929 kokoontui tämän kutsun johdosta Turun Yliopiston IV luentosaliin 40 henkeä, joukossa yliopiston ja oppikoulujen opettajia sekä ylioppilasnuorisoa ja muuta yleisöä. Kokouksen avasi professori Martti Rapola seuraavalla puheella:

”H. N. H. Tämän tilaisuuden koollekutsujain puolesta lausun iloni siitä, että toivomustamme on noudatettu näin lukuisasti. Olkaa kaikki tervetulleet.

Tähän aloitteeseen ryhtyessämme tarkoituksenamme on ollut viritellä keskustelu sellaisen yhdistyksen tarpeellisuudesta, joka kokoaisi Turussa olevat suomen kielen tutkimuksen ja viljelyn harrastajat yhdessä vireillä pitämään ja edistämään näitä harrastuksiaan. Kutsussa on lisäksi mainittuna suomalainen kansatiede, joka niin monella tavalla kytkeytyy kielitieteeseen ja on omansa sitä hedelmöittämään. Jos toivomamme keskustelu osoittautuu suunnaltaan myönteiseksi, olisi tarkoituksena jo tässä kokouksessa päättää mainitunlaisen yhdistyksen perustamisesta ja ryhtyä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Me koollekutsujat olemme sitä mieltä, että esitetynlainen yhdistys täyttäisi tärkeän tehtävän paikkakunnallamme. Ensi sijassa sen toiminta tulisi tietysti kohdistumaan jäsenistön harrastuksen vireillä pitämiseen ja kehittämiseen. Mutta tämän lisäksi sillä olisi epäilemättä tehtäviä oman rajoitetun piirinsä ulkopuolellakin. Sille tulisi esim. kuulumaan kielenkäytön valvonta erittäinkin lähiympäristössä (verrattakoon tätä tehtävää Kotikielen Seuran toimintaan). Toiseksi sen olisi suoritettava murre- ja kansatieteellistä keräys- ja tutkimustyötä ja valvottava näiden etuja Varsinais-Suomessa. Varsinkin näihin seikkoihin huomionsa kohdistamalla ja asettumalla kosketukseen muiden samoilla aloilla toimivien seurojen kanssa turkulainen yhdistys kantaisi kortensa suomalaisen kielenviljelyn ja -tutkimuksen yhteiseen kekkoon.

Koollekutsujat eivät epäile, ettei Turku voisi tarjota riittäviä edellytyksiä suunnittelemamme yhdistyksen menestymiselle. Ensinnäkin antaa suurten turkulaisten fennofiilien, Jusleniuksen ja Porthanin, ja miksei myös täällä toimineiden Reinh. v. Beckerin, Kustaa Renvallin ym. sekä täällä opiskelleiden A. J. Sjögenin ja Elias Lönnrotin ylläpitämä traditio aina innoittavan taustan. Koko heidän elämäntyönsä velvoittaa juuri meitä. Nyt täällä toimii suomalainen yliopisto, jossa ovat edustettuina sekä suomalainen kielitiede että suomalais-ugrilaisesti sävytetty sosiologia. On jo runsas määrä opinnoissaan edistyneitä ylioppilaita ja kandidaatteja, onpa ennätetty julkaista alaltamme kaksi väitöskirjaakin. Yliopistomme piiristä on riittänyt ohjelman suorittajia Kotikielen Seuraan ja lukuisia avustuksia Virittäjään. Yliopisto laitoksena on suhtautunut suopeasti tähän ensi yritykseemme sallimalla meidän kokoontua suosijissaan, perustettava yhdistys voi tässä suhteessa vastakin odottaa

sen taholta suopeamielisyyttä. Yliopiston lisäksi voimme perustaa menestymisen toiveet Turun moniin oppikouluihin, joissa työskentelee useita suomen kielen opettajia. He voivat rikastuttaa yhdistyksen toimintaa mm. asettamalla käytettäväksi ne kokemukset, joita heillä on käytännöllisinä kieli- ja tyyliäidon kehittäjinä, mutta he voivat toivoaksemme saada myös vastineeksi herätteitä opetustyöhönsä yhdistyksen ohjelmallisista kokouksista ja sen muusta toiminnasta. Kaikki riippuu lopulta siitä, onko asiaan tarpeeksi innostusta.

Luottaen siihen, että näin luonnehtimani koollekutsujain ajatukset saavuttavat läsnäolevien kannatuksen, rohkenen toivoa, että aloite johtaa myönteiseen tulokseen ja että tulos käy ilmi täällä käytävästä keskustelusta ja sen jälkeen tehtävistä päätöksistä. Ehdotan siis, että keskustelu viriäisi esitetynlaisen seuran suotavuudesta, ja toivon, että päätös yhdistyksen perustamisesta voidaan tehdä tässä tilaisuudessa, edelleen, että läsnäolijat mies- ja naislukuisesti liittyvät yhdistyksen jäseniksi."

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin professori Martti Rapola ja sihteeriksi toimittaja Eino Suova.

Syntyneessä keskustelussa ehdotus seuran perustamisesta sai yksimielisen kannatuksen. Kokous asetti toimikunnan suunnittelemaan seuran toimintaa ja laatimaan sääntöehdotuksen. Toimikuntaan valittiin professorit Martti Rapola ja Uno Harva, dosentti Niilo Ikola, tohtori Aarni Penttilä, maisteri Kauko Haahtela ja toimittaja Eino Suova.

Tohtori Aarni Penttilä piti kokouksessa esitelmän oikeakielisyyden periaatteista.

Seuran varsinainen perustava kokous oli huhtikuun 9 päivänä 1929. Siinä hyväksyttiin toimikunnan laatimat säännöt, joiden mukaan seuran nimi oli Suomen kielen Seura. Sen tarkoituksena oli sääntöjen 1 §:n mukaan: "Virittää ja vireillä pitää suomen kielen ja suomalaisen kansatieteen tutkimisen harrastusta ja edistää suomen kielen tuntemista ja käyttöä". Seuran esimieheksi valittiin professori Martti Rapola, varaesimieheksi dosentti Niilo Ikola, sihteeriksi toimittaja Eino Suova sekä muiksi johtokunnan jäseniksi tohtori Aarni Penttilä ja maisteri Kauko Haahtela. Tilintarkastajiksi valittiin maisteri Elli Kiviranta ja ylioppilas Uuno Pulkkilä, varalle ylioppilas Aino Salopuro. Vuosijäsenten jäsenmaksuksi määrättiin 10 mk ja vakinaisen jäsenen kertakaikkiseksi jäsenmaksuksi 200 mk. Päätettiin myös perustaa erikoinen kantarahasto, jota kartutetaan 10.000 mk:ksi.

Kokouksessa piti esitelmän professori Uno Harva Kauko-Karjalan häärunoista.

Toukokuun 8 p:nä 1929 pidetyssä kokouksessa professori Martti Rapola esitelmöi eri varstatyypeistä ja niiden nimityksistä suomen murteissa. Toimittaja Eino Suova esitti havaintojansa rinnakkais-

muotojen käyttämisestä samassa esityksessä, erikoisesti *-sin* ja *-hin* loppuisten monikon illatiivien esiintymisestä. Kolmantena oli professori Rapolan esitys, jossa hän luetteli joukon poimimiaan esimerkkejä II infinitiivin instruktiivin virheellisestä käytöstä, minkä hän mainitsi tulleen viime aikoina yhä yleisemmäksi.

Kokouksessa esimies ilmoitti, että johtokunta oli päättänyt ottaa Varsinais-Suomen paikannimistön keruun seuran työohjelmaan. Hän lausui myös olevan toiveita saada sen verran varoja tähän tarkoitukseen, että keruutyö voitaisiin panna alulle jo seuraavana kesänä.

Sääntöjen määräämä vuosikokous pidettiin lokakuun 14 p:nä 1929. Kokouksessa esitettiin toimintakertomus, josta kävi ilmi edellä esitetyn lisäksi mm., että seuraan oli liittynyt 25 jäsentä, joista vakinaisia neljä ja vuosijäseniä 21. Hyväksyttiin rahastonhoitajan, tohtori Aarni Penttilän laatimat tilit, joiden mukaan seuran omaisuus oli toimikauden päättyessä 15. 9. 1929 881 mk. Esimieheksi valittiin uudelleen professori Martti Rapola, varaesimieheksi dosentti Niilo Ikola ja sihteeriksi toimittaja Eino Suova sekä muiksi johtokunnan jäseniksi tohtori Aarni Penttilä ja maisteri Elli Kiviranta.

Kokouksessa professori Martti Rapola esitti havaintoja Verm-lannin suomalaisten luo tekemältään matkalta. Esitystä valaistiin heijastuskuvin.

Vuoden 1929 viimeinen kokous oli joulukuun 1 p:nä. Kokouksen avajaissanoiksi professori Rapola puhui seuraavaksi päiväksi sattuvan M. A. Castrenin syntymäpäivän johdosta hänen kansallisesta ja tieteellisestä merkityksestään. Sen jälkeen tohtori Niilo Ikola piti esitelmän eräästä 1925 Tukholman kuninkaallisesta kirjastosta löytyneestä suomenkielisen teoksen katkelmasta "Yx Kijtossana ia Rucous wden vuoden päivänä Jumalan tyge sanotappa". Hän piti sekä kielellisillä että kirjahistoriallisilla perusteilla mahdollisena, että tämä kahdeksansivuinen painotuote voisi olla osa Paavali Juustenin 1574 ilmestyneestä katkismuksesta, josta meidän päivimme ei ole säilynyt yhtään kappaletta.

Keväällä 1930 pidettiin kokous huhtikuun 7 päivänä, jolloin professori Rapola esitelmöi vanhan kirjasuomen historiasta.

Vuosikokouksessa joulukuun 3 p:nä 1930 esitettiin rahastonhoitajan, tohtori Aarni Penttilän laatimat tilit toimintakaudelta 16. 9. 1929—15. 9. 1930. Tilien mukaan seuran omaisuus oli 1047:50 mk. Tilintarkastajien maisteri Saini Laurikkalan ja ylioppilas Veija Marjasen lausunnon perusteella tilit hyväksyttiin ja myönnettiin johtokunnalle vastuuvapaus. Seuran esimieheksi valittiin dosentti Niilo Ikola, sillä seuran tähänastinen esimies professori Martti Rapola oli edellisenä keväänä muuttanut Helsinkiin. Varaesimieheksi valittiin tohtori Aarni Penttilä, sihteeriksi toimittaja Eino Suova ja muiksi johtokunnan jäseniksi maisteri Elli Kiviranta ja ylioppilas Aino Salopuro.

Kokouksessa esitelmöi maisteri Astrid Reponen Vermlannin suomalaisten naima- ja häätavoista.

Marraskuun 4 p:nä 1931 hyväksyttiin edellisen toimintavuoden vuosikertomus ja tilit sekä myönnettiin johtokunnalle vastuuvapaus. Seuran omaisuus oli tällöin 1085:20 mk. Esimieheksi valittiin edelleen professori Niilo Ikola, varaesimieheksi tohtori Aarni Penttilä, sihteeriksi toimittaja Eino Suova sekä muiksi johtokunnan jäseniksi tohtori K. I. Karttunen ja maisteri Elli Kiviranta.

Tohtori Aarni Penttilä piti esitelmän grafeema- ja foneemasuomen suhteesta.

Vuonna 1932 pidettiin vuosikokous lokakuun 18 p:nä. Vuosikertomus ja tilit hyväksyttiin. Vuosikertomuksessa mainittiin mm., että uutena ohjelmanumerona seuran kokouksissa oli esitetty pieniä sanastollisia, äänteellisiä ja oikeinkirjoitusta koskevia huomioita, jotka näyttivät olevan omiaan herättämään varsinkin nuoremman jäsenpolven mielenkiintoa.

Seuran esimieheksi toimintavuodeksi 1932—1933 valittiin professori Niilo Ikola, varaesimieheksi maisteri Eino Suova, sihteeriksi ylioppilas Sampo Haahtela ja muiksi johtokunnan jäseniksi tohtori K. I. Karttunen ja maisteri Anna Rekola. Tilintarkastajiksi valittiin maisterit Elli Kiviranta ja Saini Laurikkala.

Maisteri Ilmari Lahti piti esitelmän vierasperäisten henkilönnimien tutkimisesta suomen kielessä. Maisteri Eino Suova esitti eräitä huomioita Hirvensalon sanastosta. Hän sanoi tulleen siihen käsitykseen, ettei sanastossa vanhastaan näytä esiintyneen synonyymeja.

Erään turkulaisen lehden yleisön osastossa ollut tiedustelu aiheutti keskustelua Turun kadunnimistöstä. Professori Ikola käsitteli kysymystä Aningaistenkatu vaiko Aninkaistenkatu. Maisteri Lauri Hakulinen huomautti sellaisesta Turun kadunnimistössä esiintyvistä kielivirheistä kuin Aurakatu pro Aurankatu. Maisteri Eino Suova arveli Turun katujen nimissä olevan enemmänkin kielivirheitä ja mainitsi esimerkkinä Multavierukatu pro Multavierunkatu. Päätettiin antaa johtokunnan tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin Turun katujen nimien korjaamiseksi. Mainittakoon jo tässä yhteydessä, että Turun kaupungin katujennimeämiskomitea sai pian tämän jälkeen tehtäväkseen kaupungin kadunnimistön tarkistamisen. Tällöin useita katujen nimiä korjattiin kielellisesti tai muutettiin.

Marraskuun 29 päivänä 1932 pidetyssä kokouksessa maisteri Lauri Hakulinen piti esitelmän: ”Muutamien itämerensuomalaisten kielten affektiperäisten sanain merkitysopillisesta kehityksestä”. Tohtori Paavo Ravila esitti tiedonannon, jossa hän yhdisti toisiinsa eräät suomen, lapin, vepsän, viron ja mordvan adverbijohtimet.

Toimintavuonna 1933—1934 pidetystä parista kokouksesta en ole onnistunut löytämään mitään tietoja. Silloin oli tapahtunut sihtee-

rin vaihdos. Puutteellisia ovat myös tiedot marraskuun 1 p:nä 1934 pidetystä vuosikokouksesta. Silloin professori Niilo Ikola pyysi vapautusta seuran esimiehen toimesta. Esimieheksi valittiin professori Paavo Ravila ja varaesimieheksi professori Niilo Ikola. Kokouksessa suoritettiin myös muut sääntöjen määräämät tehtävät ja pidettiin esitelmä.

Seuraava kokous oli helmikuun 2 päivänä 1935. Professori Niilo Ikola piti esitelmän: "Kappale 1776:n Raamatun historiaa". Esitelmöitsijä oli tutkimuksissaan päätenyt siihen tulokseen, että tätä Raamattua on suurelta osalta kaksi erilaista painosta, joista edellinen ilmestyi alkukesästä 1776, mutta jälkimmäinen valmistui lopullisesti vasta alkupuolella vuotta 1777.

Toisen esitelmän piti professori Paavo Ravila: "Vanhan suomalaisen runomitan probleema". Hän totesi vanhan runomittamme riippuvaisuuden musikaalisesta korosta, rytmistä ja laajuudesta.

Molemmat tämän kokouksen esitelmät, samoin kuin useat muutkin Suomen kielen Seurassa pidetyt esitelmät ovat tulleet julkaisuiksi, etupäässä Virittäjässä.

J U S S I U O T I L A : *Vuodet 1954—1959*

Vuosina 1936—1953 Suomen Kielen Seura ei tietävästi pitänyt kokouksia.

Seuran toiminta virisi uudelleen kokouksessa, jonka kutsui koolle varaesimies, professori Niilo Ikola, helmikuun 15 päivänä 1954. Kokous pidettiin yliopiston opettajainhuoneessa. Läsnä olivat kokoonkutsujan lisäksi seuraavat seuran jäsenet: dosentti Ilmari Lahti, rehtori Heikki Halme, lehtori Heikki Impiwaara, lehtori Kerttu Peltonen ja lehtori Sampo Haahtela. Lisäksi olivat saapuvilla kokoukseen kutsuttuina professori Osmo Ikola, dosentti Eeva Lindén ja maisteri Jussi Uotila, jotka liittyivät seuran jäseniksi.

Kokouksessa päätettiin yksimielisesti elvyttää seura ja ryhtyä sen toimintaa jatkamaan.

Lokakuussa pidettävään vuosikokoukseen saakka valittiin seuralle seuraava johtokunta: esimieheksi professori Osmo Ikola, varaesimieheksi dosentti Eeva Lindén, sihteeriksi maisteri Jussi Uotila sekä muiksi johtokunnan jäseniksi professori Esko Aaltonen ja lehtori Sampo Haahtela. — Jäsenmaksuksi määrättiin vuosijäseniltä 200 markkaa, opiskelevilta puolet siitä. Vakinaisen jäsenen kertakaikkinen maksu määrättiin 2.000 markaksi. Samat maksut ovat yhä vielä voimassa.

Seuraava kokous pidettiin maaliskuun 9 päivänä 1954. Professori Osmo Ikola piti esitelmän aiheesta "Eräs lauseenjäsennysongelma".

Huhtikuun 9 päivänä 1954 oli tullut kuluneeksi 25 vuotta seuran perustamisesta. Juhlakokous pidettiin yliopiston juhlasalissa. Esimies, professori Osmo Ikola, piti aluksi puheen, jossa hän palautti mieleen niiden miesten elämäntyön, joiden muiston kunnioittamiseksi seuran vuosipäiväksi oli valittu 9:s huhtikuuta. Puhe on julkaistu tässä vuosikirjassa s. 215—. Kokouksessa oli myös taiteellista ohjelmaa. Ylioppilas Leena Saaresti esitti pianosooloja ja rouva Taimi Väinö lausuntaa. Sen jälkeen professori Niilo Ikola kertoi seuran perustamisesta ja loi katsauksen sen tähänastiseen toimintaan. Varsinaisen kokoukselitelmän piti dosentti Eeva Lindén aiheenaan "Pukeutunut vai pukeissa?"

Vuosikokous pidettiin lokakuun 18 päivänä 1954. Esitetystä vuosikertomuksesta kävi ilmi, että seuran oli kuulunut 30 jäsentä, joista vakinaisia 4 ja vuosijäseniä 26. Hyväksyttiin rahastonhoitajan, maisteri Jussi Uotilan, laatimat tilit, joiden mukaan seuran omaisuus tilivuoden päättyessä 15. 9. 1954 oli 2.277 mk. Johtokunta oli kuluneena toimivuotena kokoontunut kaksi kertaa. — Esimieheksi valittiin edelleen professori Osmo Ikola, mutta varaesimieheksi valittiin paikkakunnalta muuttaneen dosentti Lindénin tilalle professori Esko Aaltonen. Sihteeriksi valittiin ylioppilas Pekka Eteläaho sekä muiksi johtokunnan jäseniksi lehtorit Kerttu Peltonen ja Sampo Haahtela.

Tilintarkastajiksi valittiin professori Niilo Ikola ja dosentti Ilmari Lahti sekä heidän varamieheikseen rehtori Heikki Halme ja lehtori Lauri Hallapää.

Vuosikokoukselitelmän piti professori Esko Aaltonen "Kansanomaisesta ajan määräämisestä".

Kun oli käynyt selville, ettei seuraa ollut sen ensimmäisen toimintajakson kuluessa rekisteröity, ehdotti johtokunta vuosikokouksessaan 18. 10. 1954, että seura rekisteröitäisiin. Ehdotusta kannatettiin ja johtokunta sai tehtäväkseen ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin. Suomen Kielen Seura merkittiin yhdistysrekisteriin helmikuun 7 päivänä 1955.

Kevätkauden ensimmäisessä kokouksessa helmikuun 11 päivänä 1955 esitelmöi lehtori Sampo Haahtela aiheesta "Huomioita erilaisista aineenkirjoittajista" sekä maisteri Maria Murto aiheesta "Murteellisuus F. E. Sillanpään tuotannossa".

Vuosipäivän kokous jouduttiin pitämään eräiden yhteensattumien vuoksi poikkeuksellisesti huhtikuun 4 päivänä 1955. Kokous sujui edellisenä kesänä Kustaviin tehdyn kotiseuturetken merkeissä. Ylioppilas Alho Alhoniemi kertoi kustavilaisten Ahvenanmerelle tekemistä nuottaretkistä ja ylioppilas Kirsti Sivula kustavilaisten ruokataloudesta. Näiden esitysten jälkeen professori Osmo Ikola esitti

havaintoja Kustavin murteesta valaisten niitä myös ääninauhanäyttein.

Vuosikokouksessa 18 päivänä lokakuuta 1955 esitettiin rahastonhoitajan, ylioppilas Pekka Eteläahon, laatimat tilit tilivuodelta 16. 9. 1954—15. 9. 1955. Tilien mukaan seuran omaisuus oli 11.226 mk. Tilintarkastajien, professori Niilo Ikolan ja rehtori Heikki Halmeen, lausunnon perusteella tilit hyväksyttiin ja myönnettiin johtokunnalle vastuuvapaus. Vakinaisia jäseniä oli toimivuotena 6 ja jäsenmaksunsa maksaneita vuosijäseniä 30, siis yhteensä 36. Johtokunta oli kokoontunut toimivuoden aikana neljä kertaa. — Esimieheksi valittiin edelleen professori Osmo Ikola; varaesimieheksi professori Esko Aaltonen, sihteeriksi paikkakunnalta muuttaneen maisteri Eteläahon tilalle maisteri Jussi Uotila sekä johtokunnan muiksi jäseniksi lehtorit Kerttu Peltonen ja Sampo Haahtela.

Tilintarkastajiksi valittiin professori Niilo Ikola ja dosentti Ilmari Lahti, heidän varamiehikseen rehtori Heikki Halme ja lehtori Lauri Hallapää.

Vuosikokousesitelmän piti lehtori Elsa Erho ”Maiju Lassilan tyylistä”.

Kokouksessa 23 päivänä marraskuuta 1955 piti professori Martti Haavio esitelmän ”Piirteitä kansanrunouden maailmanselityksestä”.

Vuosipäivän kokous huhtikuun 9 päivänä 1956 pidettiin ylioppilastalon musiikkihuoneessa kahvipöydän ääressä. Dosentti Toivo Vuorela piti heijastuskuvin valaistun esitelmän aiheesta ”Kehto ja kätkyt”. Muu ohjelma liittyi edellisenä kesänä Rymättylään tehtyyn kotiseuturetkeen. Ylioppilas Helena Sarkkinen kuvaili vanhoja rymättyläisiä vaateparsia, ja ylioppilas Keijo Ahti kertoi Rymättylästä keräämiään kansantarinoita.

Vuosikokouksessa 17 päivänä lokakuuta 1956 esitetystä rahastonhoitajan, maisteri Jussi Uotilan, laatimista tileistä ilmeni, että seuran rahavarat olivat tilivuoden päättyessä 11.185 mk. Tilintarkastajien, professori Niilo Ikolan ja rehtori Heikki Halmeen, lausunnon perusteella tilit hyväksyttiin ja myönnettiin vastuuvapaus johtokunnalle. Edellä esitetyn lisäksi vuosikertomuksesta ilmeni, että vakinaisia jäseniä oli 7 ja jäsenmaksunsa maksaneita vuosijäseniä 33, yhteensä siis 40. Johtokunta oli kokoontunut kuluneena toimivuonna kaksi kertaa. Seuran esimies ja varaesimies olivat luovuttaneet Suomen Kielen Seuran puolesta onnentoivotusadressin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle sen 125-vuotisjuhlassa Helsingissä 3. 5. 1956. — Esimieheksi valittiin edelleen professori Osmo Ikola ja varaesimieheksi professori Esko Aaltonen, sihteeriksi maisteri Jussi Uotila ja johtokunnan muiksi jäseniksi lehtorit Kerttu Peltonen ja Sampo Haahtela.

Tilintarkastajiksi valittiin professori Niilo Ikola ja rehtori Lauri Katara sekä heidän varamiehikseen rehtori Heikki Halme ja lehtori Lauri Hallapää.

Esitelmää pidettiin kaksi: professori Osmo Ikola aiheesta "Ensimmäinen ja toinen" sekä dosentti Paavo Numminen aiheesta "Lojaali".

Kokouksessa marraskuun 14 päivänä 1956 esitelmöi lehtori Helmi Rekola aiheesta "Potensoiva genetiivi".

Kevätkauden ensimmäisessä kokouksessa helmikuun 13 päivänä 1957 piti tohtori Vilho Suomi esitelmän aiheesta "Lapsuuden merkitys luonnonkuvaajille".

Huhtikuun 9 päivänä 1957, Mikael Agricolan kuoleman 400-vuotispäivänä, yliopiston juhlasalissa pidetyssä vuosipäivän kokouksessa piti aluksi professori Osmo Ikola puheen aiheesta "Mikael Agricola suomen kielen viljelijänä". Puhe on julkaistu tässä vuosikirjassa s. 218—. Puheen jälkeen luki ylioppilas Heikki Aaltonen näytteenä Agricolan kielestä hänen Uuden Testamenttinsa alkupuheen. Toisen esitelmän piti fil.lis. Göran Karlsson aiheenaan "Havaintoja suomen kielen monikon käytöstä".

Vuosikokouksessa 16 päivänä lokakuuta 1957 esitetyistä tileistä, jotka oli laatinut rahastonhoitaja, maisteri Jussi Uotila, kävi ilmi, että seuran rahavarat olivat tilivuoden päättyessä 12.926 mk. Tilintarkastajien, professori Niilo Ikolan ja rehtori Lauri Kataran, lausunnon perusteella myönnettiin tilivelvollisille vastuuvapaus. Johtokunta oli toimivuoden aikana kokoontunut kolme kertaa. Vakinaisia jäseniä kuului seuraan 7 sekä heidän lisäksi jäsenmaksunsa maksaneita vuosijäseniä 34, siis yhteensä 41. — Esimieheksi valittiin edelleen professori Osmo Ikola, varaesimieheksi professori Esko Aaltonen, sihteeriksi maisteri Jussi Uotila sekä muiksi johtokunnan jäseniksi rehtori, yliopettaja Sampo Haahtela ja lehtori Kerttu Peltonen.

Tilintarkastajiksi valittiin professori Niilo Ikola ja rehtori Lauri Katara sekä heidän varamiehikseen ylirehtori Heikki Halme ja lehtori Lauri Hallapää.

Tässä vuosikokouksessa seura esimiehen ehdotuksesta päätti ruveta julkaisemaan tieteellistä vuosikirjaa, jonka ensimmäinen numero päätettiin saattaa julkisuuteen huhtikuun 9 päivänä 1959, jolloin seura täyttää 30 vuotta. Johtokunnalle myönnettiin valtuudet viedä asiaa eteenpäin. Se valitsi keskuudestaan toimituskunnan, johon tulivat professori Osmo Ikola päätoimittajana, maisteri Jussi Uotila toimitussihteerinä sekä rehtori Sampo Haahtela. Ensimmäistä nidettä varten on sittemmin valtiolta anottu ja saatu määräraha, jonka suuruus on 420.000 markkaa.

Varsinaisen kokouksesitelmän piti prof. Osmo Ikola "Eräistä kielelme objektipulmista".

Kokouksessa 13 päivänä marraskuuta 1957 piti professori Antti Sovijärvi esitelmän "Uusista akustisista fonetiikan tutkimusmenetelmistä".

Seuraavan kevään ensimmäisessä kokouksessa 19 päivänä helmikuuta 1958 kertoi lehtori Helmer Winter virolaisten kansalliseepoksesta Kalevipoegista, josta vastikään oli ilmestynyt hänen laatimansa suomennos. Esitelmän jälkeen esitti asessori Erkki Vuori lausuntanäytteitä mainitusta suomennoksesta.

Vuosipäivän kokouksessa huhtikuun 9 päivänä 1958 piti professori Osmo Ikola aluksi puheen, jossa hän esitti katsauksen suomen kielen ja sen lähialojen yliopisto-opetuksen vaiheisiin Turussa. Puhe on julkaistu tässä vuosikirjassa s. 224—. Varsinaisen kokouksen esitelmän piti professori Niilo Ikola ”Raamatun suomentamisen vaiheista”. Maisteri Jussi Uotila alusti keskustelun eräiden vierasperäisten sanojen ääntämisestä suomalaisessa puheessa.

Tässä kokouksessa teki johtokunta ehdotuksen seuran sääntöjen muuttamisesta. Siihen nähtiin kaksi syytä: seuran johtokuntaa olisi laajennettava ja sen taloutta kohennettava. Jälkimmäiseen tulokseen voitaisiin päästä jakamalla jäsenistö maksujen puolesta useampaan kategoriaan. Johtokunnan ehdotus hyväksyttiin vuosikokouksessa lokakuun 8 päivänä 1958. Sittenkin muutokset on vahvistettu. Uudet säännöt on julkaistu tässä vuosikirjassa s. 212—.

Vuosikokouksessa lokakuun 8 päivänä 1958 esitetyistä tileistä, jotka oli laatinut rahastonhoitaja, maisteri Jussi Uotila, ilmeni, että seuran rahavarat olivat tilivuoden päättyessä 14.486 mk, minkä lisäksi tulee edellämainittu vuosikirjan 1: nidettä varten myönnetty määräraha. Tilintarkastajien, kansleri Niilo Ikolan ja rehtori Lauri Kataran, lausunnon perusteella myönnettiin tilivelvollisille vastuu-vapaus. Johtokunta oli toimivuoden aikana kokoontunut viisi kertaa. Vakinaisia jäseniä oli seurassa 7 ja jäsenmaksunsa maksaneita vuosijäseniä 33, siis yhteensä 40.

Muusta toiminnasta mainittakoon, että seura onnitteli sähköellä johtokuntansa jäsentä, yliopettaja, rehtori Sampo Haahtelaa hänen täyttäneensä 50 vuotta 18. 8. 1958.

Varaesimies ja sihteeri olivat tervehtimässä seuran perustaja-jäsentä, kansleri Niilo Ikolaa hänen täyttäneensä 75 vuotta 25. 9. 1958. Samalla he luovuttivat juhlijalle seuran puolesta adressin.

Esimieheksi valittiin edelleen professori Esko Aaltonen, sihteeriksi maisteri Alho Alhoniemi sekä muiksi johtokunnan jäseniksi yliopettaja, rehtori Sampo Haahtela, dosentti Göran Karlsson, lehtori Kerttu Peltonen, maisteri Jussi Uotila ja ylioppilas Mirja Kallioinen.

Tilintarkastajiksi valittiin kansleri Niilo Ikola ja rehtori Lauri Katara, heidän varamiehikseen apulaisprofessori Paavo Siro ja lehtori Lauri Hallapää.

Varsinaisen vuosikokouksen esitelmän piti fil.kand. Lea Siim aiheesta ”Eero Salmelaisen ’Suomen kansan satujen ja tarinoiden’ subjunktiolauseista”.

Kokouksessa marraskuun 12 päivänä 1958 piti yliopp. Marja-Liisa Heino esitelmän aiheesta "Pöytyän vanhasta pitolaitoksesta" sekä yliopp. Anna-Marja Nurminen aiheesta "Pöytyän vanhoista naimatavoista". Esitelmien jälkeen esitti professori Osmo Ikola "Huomioita yhdysmerkin käytöstä".

Kokouksessa helmikuun 11 päivänä 1959 piti prof. Osmo Ikola esitelmän "Eräistä suomen syntaktisista siirtymistä".

Kokouksessa maaliskuun 18 päivänä 1959 piti apulaisprof. Paavo Siro esitelmän "Yhtäjaksoisen kielen muodosta".

Samassa kokouksessa ilmoitettiin, että johtokunta oli valinnut seuran vuosikirjalle nimen "Sananjalka", jota prof. Lauri Hakulinen oli ehdottanut ja joka oli katsottu useista esillä olleista ehdotuksista parhaaksi.

NILO IKOLA—JUSSI UOTILA: *Geschichtlicher Rückblick bis 1959 über die Tätigkeit der Suomen Kielen Seura (Gesellschaft für finnische Sprache), gegründet am 9/4 1929 in Turku.*